

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Făca apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Fôe bisericescă-politică.

Inserțiuni

Un sir garmond:
odată 7 cr., a doua ora
6 cr., a treia ora 5 cr.,
și de fiecare publica-
țiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fôea
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»
în
Blas.

Anul V.

Blas II Maiu 1895.

Numărul 19.

Hungaria felix.

Ceea ce s'a petrecut din 1 Maiu și până astăzi și ceea ce continuă a se petrece, e ceva ne mai pomenit în analele statelor constituționale.

Ministru-președinte mai blamat și partid dela guvern mai umilit, de cum să fost Bánffy și partidul liberal, nu s'a mai vădut. O bancrută politică mai desevărsită decât cea a sistemului actual de guvernare nici aștepta nu se putea.

Să vedem numai faptele în succesiunea lor.

În 1 Maiu ministrul-președinte Bánffy comandă în parlament o interpelație asupra călătoriei nunțului apostolic Agliardi prin Ungaria. După terminarea interpelației se ridică îndată marele premîer și declară, că nunțul a trecut preste limitele competenței sale amestecându-se în afacerile interne ale Ungariei. Tocmai din acest motiv guvernul unguresc în deplină înțelegere cu ministrul de esterne a și adresat la Vatican o notă, în care cere reglamentarea nunțului.

Nunțul aude despre espectorările lui Bánffy și îndată grăbesce la ministrul de esterne pentru a-și cere satisfacție față de insultele ministrului președinte ungar.

Ministrul de esterne cetesce și el răspunsul lui Bánffy, înghetă, și a doua zi, în 2 Maiu, își dă dimisia din postul său.

În 3 Maiu apare în fôea ministrului de esterne, în „Polit. Correspondenz“ un comunicat scris de însu-și ministrul de esterne Kálnoky, în care se desminte categoric, că Bánffy ar fi făcut declarațiile sale în conțelegere cu Kálnoky, și că la Vatican s'ar fi espedat vre-o notă. Va să dîcă Bánffy se declară de minciunos și de neumblat în ale diplomației.

La cetirea acestui comunicat înghetă Bánffy, apoi se înfierbîntă și stă să alerge pe jos la Viena, ca să cêră satisfacție dela monarch și alungarea din minister a lui Kálnoky.

Monarchul înse nu-l primesce pe Bánffy în audiență, ci numai a doua zi, după ce mai întâiu s'a consultat despre dînsul cu ministrul Jósika, în loc de a se fi consultat cu dînsul. Apoi mai dă monarchul și o soareă, la care Bánffy nu pôte participa, fiind că nu are haîne. La soarea acêsta monarchul se întreține mai întâiu cu nunțul apostolic, și tot așa face și regina: evident pentru a dovedi nunțului, că și Maiestățile Lor sunt în deplină înțelegere cu guvernul unguresc, întocmai ca și Kálnoky.

A doua zi după soareă Maiestatea Sa plécă la Pola, Bánffy la Pesta, ér Kálnoky rămâne în Viena.

Înainte de plecare înse Maiestatea Sa îi adreséză lui Kálnoky o scrisóre autografă, în care îi exprimă cea mai perfectă încredere împreunată cu mulțămîta cea mai sinceră pentru servițiile

pline de succes, ce le-a prestat monarhiei, și totodată îi refusă primirea abdicării.

ÉR Bánffy se întôrce la Pesta cu acea satisfacție, că i-sa demandat, să cetescă în parlament nota, ce a adresat-o dînsul lui Kálnoky, și nota, ce dînsul a primit-o dela Kálnoky, pentru ca astfel declarațiile dînsului să pôtă fi judecate pe basa actelor. Din notele aceste reiese dovedită vinovăția ministrului-președinte, pentru că pe când Kálnoky aștepta lămuriri, ca să pôtă judeca, ôre este orî nu lipsă de vre-o reclamare la Roma, pe atunci Bánffy afirmă, că reclamația s'a și întimplat.

Cu alte cuvinte lui Bánffy i-s'a dat drept satisfacție mandatul, să-și cetescă însu-și atestatele sale de paupertate în ale politicii și în ale diplomației.

Și pe când Bánffy se esercita în cetire la auđul parlamentului, pe atunci contele Kálnoky îi face nunțului o vizită pentru a-și cere scuzele sale și pentru a-l asigura, că guvernul de esterne nu va trimite la Vatican nici o notă, de ôrece nu este nici un motiv.

Și pe vremea aceea Bánffy, terminând în Pesta cetirea notelor, dă asigurare parlamentului, că guvernul unguresc persistă pe lângă vederea sa, de a se trimite adecă la Vatican o notă împotriva nunțului. Declarația acêsta a făcut-o Bánffy, ca să mai dovedescă odată armonia, ce este între dînsul și între ministrul de esterne.

Feuilleton.

O satisfacție.

Închipuesce-ți plictisélă: După amêda întrégă nu a fost altă vorbă decât de plôea de mai deunăđi și de seceta de acuma. Ba că plôile de mai deunăđi ad umflat și reversat apele în totă împrejurimea, și dacă nu se rupea lazul, pagubele erau și mai îngrozitóre. Ba că seceta de acuma a sêcat totă umeđela din pămînt, și dacă nu plouă încă nici în septémăna acêsta, holdele îngălbinesc, ér cucuruzul nici pe jumătate nu are să resară. Ba că . . . , dar ajungă-ți și numai cât ș-am spus.

Auđi! într'o casă domnescă, — și încă ce domni mari se țin! — o după amêda întrégă să nu se vorbescă decât despre plôe, secetă, vînt, brumă, și Dumneđu mai scie, despre câte schimbări și capriții de ale timpului. Uf! Era, să nebunesc.

Septémăna întrégă stai de lucru, și când ai mai avé o după amêda liberă, să trebuescă să ascuți un călindar întreg de vremuri! Dar ce am eú cu vremurile? Ce am să țin eú în samă schimbările lor?

Attrnă dóră dela mine, când să plôe, când să bată vîntul, când să brumeze, când să ningă? Apoi dacă nu attrnă, ce să le țin samă, ce să-mi bat capul cu schimbările vremii și cu ce va fi?

Mê mir, că n'am nebunit. O după amêda întrégă, auđi, o după amêda întrégă întregută să trebuescă să ascuți tot numai la de acestea și ér de acestea. De decî de ori am vrut, să dau vorbirii altă direcție, dar nu a fost chip, să-i poți abate. De decî de ori am cercat, să urnesc pe tata cătră casă, dar fost-a modru a-l scôte? În de acestea e nesuferit și dînsul.

Dar bine, că te întilnesc pe tine, să mai pot vorbi o vorbă cum se cade, să mă despăgubesc pentru ziua de ieri, ce o socotesc perduță din viață.

Al auđit, că inginerul cel lung umblă cu gânduri seriose pe la doctorul? Poftim gust de inginer! Orb e, de nu vede, pe cine vre să iea? Încôlea ți-am spus eú, de când l-am vădut întăia dată, că pare anume făcut de a bate câmpii și a petrece cu selbătécimile și cu țărani. Apoi vorba aceea, și-a găsit sacul petecul. Păreche mai potrivită nici nu și-ar fi putut găsi.

O iată cu spirit l-ar mai fi adus la cale,

l-ar mai fi purtat prin societăți și l-ar mai fi cioplit și lustruit. Așa înse mă tem, că se va țărani încă și mai tare.

Am vrut să dau o schiță viuă de felul de gândire și vorbire a multora, fôrte multora din zilele nôstre, fel de gândire și vorbire atât de nedreptă pentru bietul timp.

Și acestea sunt încă numai flori în pălărie pe lângă multimea de ocări și injurii, ce i-se aduc aprôpe dîlnic. „Vreme afursită“, „timp miserabil“, „să nu scoți nici cănele din casă“, „timp . . .“ Dar cine să pôtă însira scara întrégă, tot noroiul de cuvinte, ce i-se aruncă în fața? Serinan timp! De o parte disprețul și scôterea din salône și din așa numitele „case cinstite“, de altă parte clevete și calumni, acestea îți sunt partea.

Nu-ți este firea, nu ești făcut, să te îndrepti după voea și nevoea, după caprițiile ômenilor, dar chiar să vrei, putere-ai, să faci destul atâtor voințe, atâtor capriții? Unuia nu-i este pe plac plôea, căci îi destéptă reuma ori cel puțin îl indispune și-l légă de chilie. Al doilea strigă în gara mare după plôe, că-i vesteđesc legumile în grădini, și i-se uscă semênăturile în câmp. Al treilea clevetesce în contra nuorilor, că-i opresc rađele de sôre de lipsă, să i-se cócă bucatele

Etă faptele petrecute până aici.

Trebue să fie cineva orb și prost deodată, ca să nu vadă blamajul lui Bánffy și umilirea partidului liberal, care în cetirea notelor a trebuit să vadă o satisfacție pentru Bánffy. Și totuși foile guvernului au avut nasul, să scrie, că din întreg conflictul Bánffy a ieșit victorios, ér Kálnoky bătut.

Acum situația pare a se schimba. Sunt și între liberali oameni, cari mai zăresc ceva. Acum se pornesc deci acțiunea pentru delăturarea lui Kálnoky. Și cu ce mijloce? Cu amenințarea trecerii în tabera kossuthistă. Asta o cere cea mai nouă morală a tradiționalei loialității dinastice a partidului liberal.

Vom vedé, ce va mai aduce ziua de mâne. La tot casul rămâne adevărată dicala: Hungaria felix.

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

„N. W. Tagblatt“ dice, că guvernul unguresc a comunicat contelui Kálnoky cuprinsul convorbirii dintre nunțul Agliardi și ministrul de culte Wlassics. În comunicat se spune, că nunțul ar fi descoperit lui Wlassics, că S. Scaun dorește ferbinte disolvarea parlamentului ungar, în care nu vede reprezentanța poporului, ci mai mult egemonia unei minorități. Mai departe nunțul a poftit categorice, ca pentru ocuparea scaunelor episcopesci gr. cat. să fie propuse astfel de persoane, cari posed deplina încredere a bisericii, fără a se lua în considerare, în ce relațiuni stau cu guvernul și cu partida dela putere. În aceste enunțări a privit guvernul unguresc o amestecare în afacerile interne ale statului ungar.

„Tel. Rom.“ din Sibiu este informat, că Majestatea Sa a incuviințat ținerea congresului național-bisericesc al Românilor neuniți pe 19 a c.

din câmp. Al patrulea injură asupra vântului, că-l duce preste țeri și mări fiul uscat și strins cu atâta osteneală. Și așa mai departe și tot mai departe, fără de sfârșit.

După atâtea ocări și injurii, cari le-a primit și le mai primesc timpul dilnic, după atâtea dispreț, a răsărit în urmă și pentru el aurora unei zile mai frumoase. Negurile numai dinspre răsărit sunt împrăștiate încă, dar lumina se face din zi în zi mai mare, și e sperare, că soarele alungând negurile nopții și împrăștiând noorii se va arăta în lumina sa deplină. *Meteorologia*, știința despre timp și schimbările lui, — caci pe acesta o înțeleg, — e numai la început, la revărsatul zilei, dar zi de zi se răspândește, zi de zi tot mai departe și mai departe își revărsă rațele sale de lumină.

Odinori schimbările timpului și legile schimbării erau lăsate în grija țăranilor și economilor. Ați sute și mii de învățați cercă și scrutăză după ele.

Aprópe în toate țerile sunt stațiuni meteorologice, stațiuni, ce țin samă și în samă mersul vremii: căldura și răceala, presiunea aerului, vântul, noorii, umezela, plóea, nisórea, bruma, și însemnările și-le trimit stațiunii centrale din capitală. Pe baza acestor date la stațiunea centrală se face arătare despre mersul vremii din țara întregă.

Cu arătări sau tabele de acestea în mână se poate urmări paș de paș spre es. calea vântului, de unde și-a pus piciorul în țară,

Roma.

Ministrul Bánffy prin declararea făcută la 1 Mai în parlamentul magiar s'a spus la judecata lumii întregi. Pe cum se anunță din Roma, ambasadorul austro-ungar din Vatican, contele Revertera, din încredințarea ministrului de externe Kálnoky, s'a rugat de iertare pentru atacul îndreptat de Bánffy în contra nunțului. Asemenea se scrie că între Sfinția Sa Leo XIII și Majestatea Sa Monarchul nostru s'au schimbat corespondențe private spre aplanarea diferinței provocate prin imprudinta lui Bánffy.

Catolicii fideli nici de astădată nu vor lua parte la alegerile parlamentare escrise pe 26 a c., lăsând pe liberali, să se useze cu totul.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Răspunsul, ce l-a dat în 1 a c. ministrul Bánffy la interpelarea lui Terényi cu privire la călătoria nunțului în Ungaria, a provocat o justă indignațiune în cercurile politice din Viena și în deosebi în ministerul de externe. Ministrul de externe Kálnoky a declarat în 3 a c. prin semioficiosa „Politische Correspondenz“, că declarările lui Bánffy în mai multe puncte esențiale sunt neesacte și nu se unesc cu vederile ministrului de externe. Spre a se face demersuri la Roma ministrul de externe are lipsă de date pozitive, cumcă nunțul Agliardi ar fi trecut preste marginile competenței sale. Dacă Bánffy a declarat în dietă, că demersurile s'au făcut deja, acesta se poate ascrie numai neorientării lui în afacerile diplomatice.

Bánffy în urma declarării lui Kálnoky a grăbit la Viena, să cêră satisfacție pentru comunicatul din „Pol. Corr.“. Monarchul, pe cum spun foile, a țin cătră Bánffy, că de Kálnoky are lipsă, érá de Bánffy încă nu voescé să se lipsescă

acum. Rolul de mijlocitoriu între Kálnoky și între Bánffy s'a încredințat ministrului a latere br. Jósika.

În ședința din 4 a c. contele Ap-ponyi a interpelat în cestiunea Agliardi. La interpelare a și răspuns Bánffy Lună desmințindu-se pe sine. Bánffy a țin, că după părerea dñsului nunțul ca o persoană diplomatică venind în Ungaria prin purtarea sa a trecut preste sfera competenței sale și prin enunțările sale s'a amestecat în afacerile interne ale Ungariei. Spre lămurirea afacerii cetesce corespondința dintre el și Kálnoky. În scripta sa a țin br. Bánffy, că se poate întâmpla, ca călătoria nunțului să fie obiect de interpelare în dietă, și spre a da răspuns rógă pe ministrul de externe pentru inviațiuní. Ministrul de externe a și răspuns în 25 Aprilie, că pe cum a comunicat și cu br. Jósika, despre amestecul nunțului în afacerile interne ale Ungariei până acum are cunoștința numai din ziare, deci cere dela guvernul unguresc deslușiri detaliate, de órece neprimind date sigure nu se poate pronunța hotărît în o cestiune așa de delicată. Totuși își exprimă părerea, că nu este în interesul Ungariei a turbura relațiunile amicale cu S. Scaun. Teoretice se afirmă, că poziția nunțului, este ca și a altor reprezentanți ai țerilor străine, cu toate acestea el ca reprezentant nu al unei puteri lumesci, ci al catolicismului ocupă o poziție, ce esențialmente se abate dela a celorlalți ambasadori. Ce privește amestecarea în afacerile interne ministrul de externe nu poate fi deplin orientat. Se pare înse, că nunțul a greșit prin aceea, că nu s'a îndestulit a cerceta pe capii bisericesci, ci a făcut enunțări publice cu respect la vederile Sfințului Scaun, cari sunt în contrast cu politica guvernului. Totodată declară, că e gata a întreveni la S. Scaun în contra pășirii fără tact a nunțului și a amestecării lui în afacerile interne.

La întrebarea, că făcutu-s'au de-

și până ce a ieșit, sau de s'a oprit în țară, până s'a oprit.

Cu tabele de acestea în mână veți mersul ploii în cutare zi, veți, că unde și la câte óre a început, veți, unde și în câte locuri a piovat de odată, și unde a curs mai multă apă, veți, în cătrău s'a îndreptat puterea ploii, și marginile, până unde a ajuns. Și dacă leați în mână tabele de pe câte o lună, sau tabele de pe un an întreg, éráși ai să veți o mulțime de lucruri interesante. Ai să veți, pe unde au fost ploii multe, ai să veți, câtă apă sa revărsat preste singuraticé țiauturi și comune sau chiar preste țara întregă într'o lună, și câtă într'un an. Veți locurile pe o formă de udate și le asameni între ele, apoi cu de acelea mai avute în plóe, și pe urmă te trezesi, că gândul și fără voea-ți cercă, să-și dea samă, de unde și pentru ce deosebirea acesta. Și gândul multora în multe feluri umbiá, și de unde poți, să scii, dacă într'o bună diminiță nu ne vom trezi cu scirea, că la întrebarea, pusă, — și poate încă și la alte multe întrebări, — răspunsul este deja aflat?

Tabelele meteorologice dându-ne samă despre ploii alătura cu vinturile, mai departe cu temperatura și cu presiunea aerului, ne dau și putința, să facem cercetări în privința legăturii dintre ele. Înaintând pe calea, ce a făcut-o vântul, vom privi schimbarea produsă în temperatură și în presiunea atmosferică, vom vedé, dacă schimbările acestea au fost

însoțite de plóe, ori poate au împrăștiat noorii făcând din plóe senin. Și legătura, ce am aflat-o în cutare zi între vint, presiunea atmosferică și plóe, vom cerca, dacă se află și la alte zile, ori doră a fost trecătoare, numai pentru atuncia.

Țerani au înaintea ochilor numai schimbările timpului din un singur ținut, și totuși le-a succes, să afle, că vintul de medăđi mai totdeauna aduce plóe, ér vintul venit dela medăđnopte e prevestitoriú de vreme senină și de secetă. Și dacă le-a succes lor atâta cu mijloce atât de nefsemnate, neasemnat mai mult va trebui să succedă atâtor sute și mii de meteorologi înarmați cu cunoștințe temeinice și cu bogatele mijloce, ce le au la îndemână. Firesce se recere, ca în fie care țară să fie stațiuni meteorologice cât de multe și cât de dese, și ca observațiunile să fie făcute cu pricepere și conștientitate.

Natura își are legile sale, dar nici unul fenomen nu-i este scrisă pe frunte legea, de carea ascultă, căreia i-se supune, ci legea ascunsă în sinul său și păstrată cu multă scumpătate trebue smulsă, trebue aflată cu puterea minții.

Multe secrete i-s'au smuls naturii în atâtea vécuri, de a când némul omenesc a fost aședat aici pe pământ, dar încă totuși multe, fórte multe zac ascunse și după atâtea muncă, și după atâtea osteneală risipită întru descoperirea lor.

Dintre toate legile rămase ascunse poate

mersuri la S. Scaun, Bánffy răspunde, că după ce guvernul magiar încă în 27 Aprilie a rescris la nota ministrului de externe, cu dreptul a putut presupune, că în 1 Mai, când a răspuns Bánffy la interpelarea lui Terényi, deja va fi fost trimisă nota diplomatică din Viena la Roma, declară înse, că acesta nu s'a întâmplat (Atunci pentru ce ai zis, că s'a întâmplat?), dară pentru aceea guvernul și acum rămâne pe lângă punctul său de vedere în privința acesta și e gata, să-și apere auctoritatea în toate direcțiunile.

Apponyi nu e mulțămît cu răspusul dîcînd, că ministrul nu s'a pronunțat lămurit asupra comunicatului din „Pol. Corr.“, care află contrast între vederile ministrului-președinte și între ale celui de externe. El reprobă pe ministrul de externe, dară și pe Bánffy, care și până acum a comis o serie de neghiobii, ce probază, că nu e capabil de a umple poziția, carea o ocupă. A comis o mare greșelă ministrul-președinte, când cu multă superficialitate a declarat ca fapt împlinit trimiterea notei diplomatice la Roma, pe când ea nici acum nu e trimisă. Procedura lui Bánffy de a aduce la publicitate o cestiune diplomatică, fără a fi terminate negocierile, nu corăspunde cu raporturile internaționale. Consimte cu ministrul, că independința țării trebuie apărută, numai cât să se facă în formă cuviincioasă.

Majoritatea lea spre sciință răspusul lui Bánffy.

Tote foile — cu excepțiunea celor semioficiose — consideră răspusul dat de Bánffy la interpelarea lui Apponyi de o umilire.

Monarhul prin un autograf notifică ministrului de externe, că are deplină încredere în el și dimisiunea nu l-o pôte primi.

Crisa ministerială nu e rezolvată, ci numai amănată. Se crede, că Kálnoky

se va retrage dela conducerea afacerilor esterne după delegațiunii; dară și cabinetul Bánffy va căde jertfă neapținutini sale.

Contele Kálnoky a vizitat Marti pe nunțiu Agliardi cerîndu-și scusele pentru expresiunile aspre folosite la adresa dînsului în nota s'a din 25 Aprilie trimisă lui Bánffy și dîcînd, că acele expresiuni le-a folosit pe baza informațiunilor primite dela guvernul unguresc, dară s'a convins, că atitudinea nunțiuului în Ungaria n'a putut da ansă ministrului președinte magiar de a se inferbînta așa tare. A mai declarat contele Kálnoky, că guvernul austro-ungar nu intenționează a face nici o reclamare la Roma în cestiunea acesta. Declarațiunile contelui Kálnoky au mulțămît pe nunțiu, care încă privește incidentul de închiat.

Austria.

Declarația injurioasă făcută de Bánffy în 1 Mai la adresa nunțiuului apostolic din Viena și a ministrului de externe a provocat indignare în toate elementele nejidovite din cealaltă parte a monarhiei noastre. Fiindcă poziția nunțiuului și a ministrului de externe privește monarhia întrîgă, membrii partidului conservativ erau hotărîți, să facă interpelare în parlament, dară după comunicatul semioficios publicat de Kálnoky în „Pol Corr.“ păreau a fi renunțat la hotărîrea acesta. Cu toate acestea interpelare tot s'a făcut, și anume din partea clubului social-creștin. Prințul Aloisiu Liechtenstein a zis în sedința parlamentară din 5 a c., că răspusul lui Bánffy cu privire la călătoria nunțiuului în Ungaria este potrivit de a turbura raportul amical al S. Scaun cu imperiul nostru, care în parte preponderantă e catolic. De asemenea natură e și pretinsa notă din 25 Aprilie a ministrului de externe. Abstragînd dela altele în pretinsa notă a ministrului de externe se cuprinde aserțiunea absurdă și neacceptabilă de un catolic, că repre-

sentantul Sfîntului Scaun nu ar avé nici un drept de a se amesteca în raporturile politice-bisericești. Aceste incidente subminază auctoritatea monarhiei atât în țară, cât și în afară, și fiindcă în respectul acesta Austria e chiar așa de interesată ca și Ungaria, adresază guvernului următoarele întrebări: 1. Autentică este nota atribuită lui Kálnoky și cetită de br. Bánffy în sedința din 5 a c. a dietei ungare? 2. Dacă e autentică, s'a comunicat cu scirea contelui Kálnoky ori fără scirea lui? 3. Dacă da, ce are de cuget, să facă guvernul c. r., ca în sfera sa să îndrepte această vătămăre eclatantă e relațiunilor diplomatice? Interpelarea e subscrisă de 19 deputați.

În cestiunea Bánffy-Kálnoky-Agliardi au interpelat și catolicii conservativi. Se pôte, ca această interpelare să aibă ca urmare nimicirea nenaturalei coalițiunii a conservativilor cu liberalii.

Serbia.

La ultimele alegeri cabinetul Kristici a obținut în scupcină o majoritate considerabilă, dară pe cum se pare, nu destul de credincioasă. Majoritatea nu a aprobat budgetul ministrului de finanțe, ceea ce trage după sine căderea cabinetului întreg. Regele ar fi aplicat a dimite cabinetul Kristici, dară se teme, că nu-și va căpeta altul în locul lui. Progresiștii și liberalii își recunosc incapacitatea de a restitui echilibrul în finanțele țării, érá radicalii, cari și dela alegeri s'au abținut, pretind, să se restitue constituțiunea din 1888 casată de regele Milan al statului său Milan. Nu-i rămâne tinerului rege, decât să țină cu puterea pe Kristici la guvern. Exregele Milan s'a depărtat din țară, érá exregina Natalia e așteptată în zilele acestea.

nici una nu ne interesează așa de aproape ca tocmai legile vînturilor și ale ploii. De aculucrare intensivă întreprinsă pentru descoperirea lor, de aci mulțimea de stațiuni meteorologice, ce s'au înființat și se înființează pe an ce merge.

Toți vreți, să-și aibă partea la descoperirea legilor, ce atatea folose sunt destinate să aducă omenimii, toți se hrănesc cu sperarea, că pôte ochiul lor ager va fi chemat, să străbată înția dată pînă la secretul păstrat cu atata îndărătnicie.

Dacă vîntul și plôea își au legile lor bine determinate, — și fără îndoelă trebuie să și-le aibă, — mai iute ori mai târziu, dar odată totuși vor trebui să iese la ivelă. E cu neputință, ca atata muncă, atata cugetare și combinare să rămână în veci zădarnice.

Și ca să mă întorc la cestiunea dela început, dacă e vorbă de răsbunare, se pôte dice, că timpul e răsbunat pentru multele ocări și injurii, și pentru disprețul, cu cari a fost tractat și mai e tractat și astăzi. L-a răsbunat lamura omenimii, lumea învătăată. Când sălonele ușurele ale lumii elegante l-au arătat ușea, omenii științei l-au introdus cu pompă în salele de știință și l-au așezat pe tron înalt și l-au făcut veste în lumea întrîgă. Dar satisfacția numai atunci va fi deplină, când va fi introdus cu triumf în sălonele, de unde a fost scos cu huiduituri și ocări. Vremea acesta încă va veni și va trebui să vină. Și cu cât va veni mai târziu, cu atata mai rău pentru noi.

În convorbirile, în conversațiile noastre cu prietini și cunoscuții vorbim, și este lertat, să vorbim, și despre noi și despre alții, dar fără a trece marginile prescise de iubire, față de noi prin iubirea exagerată, față de alții prin lipsa de iubire necesară. Vorbele, ce trec aceste margini, sunt neiertate, sunt venin și pentru cel ce le rostesc, și de multe ori și pentru cel ce le ascultă. Și fiind marginile grele de ținut, e mai cuminte a vorbi de alte lucruri, ér despre noi și despre alții cât se pôte de puțin.

E necuminte a scôte sau a vré să scótem timpul din conversațiile noastre, fie chiar și din sălonele cele mai de frunte, fiind și altfel puțințele obiectele, ce poți tracta liber și fără tēmă, că ai să treci preste margini și ai să strici și altora și fie.

Obiecte de conversare potrivite ar fi științele și artile, dar partea cea mai mare dintre omeni puțin se pricep la științe și la artă. Ar fi mai departe lucrurile, ce se țin de ocupațiunea fiecăruia, dar arareori se nimeresc, să convină numai de cei de o condiție, de cei de o ocupațiune sau meserie. În politică îndată e mai greă a te sci potrivi, să nu treci preste margini.

Și dacă s'ar lua pe rînd tot, despre ce vorbim și putem vorbi, s'ar afla, că abia este obiect, ce mai de aproape ar interesa pe toți, și la care mai cu pricepere ar puté vorbi cu toții, ca tocmai timpul. Nu este om, asupra căruia schimbarea timpului să nu aibă influință plăcută ori neplăcută. Nu este om, a cărui

planuri să nu atirne, cel puțin une oria, dela timp. Și de altă parte nu este om, care să nu aibă ceva cunoscațe despre schimbările timpului, fie din esperința proprie, fie după spusele altora. Și noi tot să vrem a-l scóte din conversațiile noastre ca pe un obiect plicisitoriu și molest?

Ca satisfacția să-i fie deplină, nu este de ajuns, să-l întroducem în conversațiile noastre, ci trebuie să și eliminăm cuvintele atât de injurioase „timp urit“, „timp uricios“, „timp afurisit“ șcl. Timp urit nu este, căci ori și ce schimbare a timpului servesc anu-mitor scopuri, deși une ori necunoscute noué. Fie ce schimbare a timpului își are și părțile sale bune pôte chiar și pentru noi.

Firesce că une ori schimbările timpului ne sunt neplăcute, sunt spre scădere bunăi noastre dispoziții, și pôte ne causéază chiar și daune adânc simțite. Dar face-se ore schimbarea cu scopul de a ne strica, de ne păgubi? Timpul în schimbările sale urméază legile, ce i-s'au statorit, le urméază și trebuie să le urmeze fără smintă, fără greș.

Și chiar de am socoti și pagubele alătura cu folosele, ce ni-le aduce, folosul însutit și înmuit întrece pagubele, ce fără voe ni-le causéază une oria.

Dacă chiar e vorbă, să-i dîcem dar „timp neplăcut“, „timp nefavoritoriu“, dar să nu mai cădem în păcatul de a vorbi de „timp afurisit“ și alte asemeni. Ce ai stricat cu o vorbă aspră, direge-o cu o vorbă bună.

Asia.

Împăratul Chinei a ratificat tratatul de pace dela Simonoseki. Japonia cedând sfaturilor amicale ale Rusiei, Germaniei și Franței a renunțat la anectarea peninsulei Liao-Tung. Renunțarea acésta a făcut o bună impresie în Petersburg și Berlin. Franța nu e deplin mulțămăită, dar se împacă cu situația. Pentru renunțarea la numita peninsulă Japonia se rebunifică cu urcarea desdaunării de război.

O întimpinare.

Haietă, diecesa Oradei mari 8 mai 1895.

Mult Onorate și Clarissime Domnule Redactor!

În numele ecuității Vă rog cu respect, să binevoiți în numărul proxim al „Unirii“ a da loc următoarelor orduri.

În numărul 4 din a. c. al „Unirii“ în prim-articolul intitulat: „Bocsig“ se cuprind astfel de învinuiri și imputări Domnului canonic Lauran, încât acele nedrepte și nebasate fiind, au revoltat întregul cler al acestei diecese.

Atacul „Unirii“ îndreptat în contra Domnului canonic Lauran, cu totul contrariu spiritului, de care trebuie să fie cuprinsă țiaristica creștină catolică, e de totul răutacios, e nedemn de acésta fôe, care până aci era așa prețuită în ochii nostri.

Se țice în acel articol, că totă lumea românească a vățut în purtarea domnului canonic o *insinuare* în sus cu scopul de a se recomanda pentru episcopie. Dar scriitorul „binevoitorii“ al acestui articol nu voesce a admite corectitatea acestei presupunerii. Și cu tôte acestea, punând o *grămădă* de întrebări dlui canonic îl censurază astfel, încât fiecare cetitorii pôte vedé, că scriitorul acestui articol chiar așa, saũ dóră încă mai cu deadinsul a aflat în purtarea dlui Lauran o *insinuare* pentru episcopie, ca „tôtă lumea românească“.

Dar acésta e un neadevăr grosolan; și noi, cari pe dl canonic Lauran îl cunoșcem mai bine, decât domni dela Blaș, în fasionarea dlui canonic, nu am aflat de fel tendența acésta, nu am aflat de fel, că el și-a ținut înaintea tribunalului „un panegiric al virtuților sale cetățenesci, patriotice și dinastice“, ci tôte cuvintele lui despre patriotismul seũ propriũ și a parochului de Bocsig, că un catolic bun numai bun patriot pôte fi, le judecăm a fi fost îndreptate singur pentru câștigarea benevolenței juraților față de acuatorii și cauza lui, pe cari îi scie si dl dela „Unirea“, cât sunt de preocupați și ce antipatie e în dînșii față de tot ce e român.

Dacă dl canonic Lauran voia să se insinue pentru episcopie, au nu avea cea mai bună ocaziune, când, trimis de Escelența Sa Episcopul nostru diecesan pentru întimpinarea Monsignorelui Agliardi nunțului apostolic, se afla în Budapesta, și ar fi putut conferi cu toți aceia, dela cari depinde denumirea de episcop? Aduceți în mișcare domnilor, pe toți detectivii, și sciriciți toți pașii făcuți de d. canonic Lauran pentru dobândirea unei episcopii. Și atunci veniți, și-l demascați pe el înaintea „lunii întregi românești“, arătând cu degetul spre el, și țicând: étă acela, care nu cêrcă să între „pe use în staulul oilor“, ci „sare pe aiurea“.

Dar clerul întreg al acestei diecese e de acea firmă convingere, că dacă dl ca-

nonic Lauran va deveni episcop, asta în veci nu va fi pentru „insinuările lui făcute pentru episcopie“, ci pentru că ochii tuturor, cari nu au cêță pe ochi, în întregă provincia noastră mitropolitană pe el îl află de cel mai vrednic de acésta demnitate înaltă.

„Și ce să mai țicem despre recomandarea, ce a dat-o domnul canonic acuatorului, ca să și retragă acusa?“ continuă articolul „Unirii“?

Ce să țicem? Avem să țicem aceea, că acésta recomandare e cu totul corectă, e corêșpundătoare spiritului religiunii lui Is. Cr., este după porunca lui Ddeũ. Êră rațiocinarea, ce urmêză în articolul „Unirii“ e de totul rătêcită, e contrariă chiar învêțaturii sfintei noastre biserici.

Ce a țis dl canonic? Astfel cetese în unul din țiarele noastre românești: „Reverendisimul Domn (adecă parochul de Bocsig) să și întindă mâna de împăcare, căci *cercetarea făcută deja l-a declarat deja odată de nevinovat*. Numai spre onôrea dînsului l-ar servi, ér nu spre rușine, dacă și-ar retrage acusa și ar țerta celor ce îl vor fi vătêmat“ etc. (Veți Dreptatea nr. 81 din 12 (24) april. 1895.)

Ce pecat a făcut dară Dl canonic? Acel pecat, că atunci, când *cercetarea făcută pe Domnul paroc de Bocsig l-a declarat deja de nevinovat, când onôrea și reputațiunea lui era deja salvată*, îi recomandă să se abțină dela rês bunare și să țerte? Au nu D. n. Is. Cr. a țis: „de nu veți țerta deapropelul vostru greșelele lor, nici Tatăl meũ cel cereșc nu va țerta vouê greșelele vóstre“ Mat. VI. 15.

Dar Domnul scriitorii al articolului din „Unirea“ întrebă: Din punct de vedere creștinesc? Dar n'a scos ôre D. Cr. din biserică pe vinđetorii? Și ôre Dd. îi țertă pe toți ômenii și nu pedepsește pe cei rêi cu pedepse eterne?

La aceste rêspond: *ex ore tuo te judico*. Da, Dumnețeu pedepsește, și acest drept și-l-a rezervat și-e. Ddeũ singur a țis: „*A mea este isbinda, eu voiã respłati*“ Rom. 12, 19; êră omului l-a interđis acésta strict, și nici unuia, care voesce să rêmână „creștin“, nu-i e țertat să și isbindescă, ci trebuie să țerte.

„Spiritul creștinesc se află el ôre în țertarea tuturor calumniilor, în acoperirea fărădelegilor, și prin țertare în promovarea rêului?“ întrebă mai departe scriitorul articolului des pomenit.

La partea primă a acestei întrebări rêspond: așa e, spiritul creștinesc se află în țertarea tuturor calumniilor și în acoperirea fărădelegilor cu caritate creștină, și până ce va trăi biserica lui Cristos, spiritul creștinesc va fi tot acesta, și acesta trebuie să fie în veci. Dar ce se ține de a dôua parte a țicerii de mai sus, pentru Dumnețeu, spuneți-mi Domnul mieũ, unde se află cuprinsă învêțatura aceea, că prin țertare se promovează rêul? Este dóră acésta învêțatura lui Is. Cristos? Deschideți-mi tôte cărțile teologice, și-mi citați, de unde ați scos acésta învêțatură? Au elevilor, cari în Blaș se pregătesc pentru Sionul românesc, DVóstre, doctori în s. Teologie, propune-ți o astfel de învêțatură, că spiritul creștinesc nu se află în țertarea tuturor calumniilor în acoperirea fărădelegilor; și îi învêțați, ca de o procedură urmândă acuși în păstoria sufletelor, să o considere

aceea, ca nu cumva prin țertare să promoveze rêul?

Fie-mi țertat încă odată a-mi da esprime celei mai adânci dureri simțite pentru aceea, că „Unirea“ cu acest articol a greșit mult, și și-a uitat de spiritul creștinesc, de care trebuie să fie condusă țiaristica creștină catolică, impus de repețite ori și recomandat cu atâta căldură țiaristilor creștini catolici de Pontificii glorioși Piũ IX și Leone XIII?

Încă un cuvînt, și apoi finesc. Vê rog Claris. D. Redactor, să luați spre cunoștință, că țiaua aceea, când Dl canonic Lauran va părăsi acésta diecesă, ca un episcop denumit al alteia, va fi o țiaua de jale pentru întregul nostru cler diecesan, pentru durerea adâncă, că merge dintre noi. Dar diecesa aceea, care va fi fericită a-l saluta pe el ca pe archiereul seũ, va avé drept cuvînt a se îmbrăca în haină de serbătore, a se bucura și a se veseli, și a da laudă și mulțămăitã ce-riului, pentru că l-a trimis un atare Părinte, Păstoriũ, Conducetoriũ și Arhieretũ.

Ddeũ cu noi!

Cu adâncă stimă:

Ioane Gentiũ,

paroc gr. cat. român în Haietă, diecesa Orăđii mari

Am publicat din cuvînt în cuvînt întimpinarea acésta, ca să se vadă, că nu sentimente personale au dictat articolul nostru „Bocsig“, ci numai interesele bisericii noastre.

Critica acestei întimpinări acum nu ne simțim îndemnați, să o facem. Facă-o cetitorii nostri. Îi spunem numai atâta fratelui Gentiũ, să nu se mai ocupe cu scrisul: e pecat de hârtie, negrêlă și pênă.

Cât e pentru episcopia domnului canonic Lauran, noi numai atâta țicem, cât a țis nunțiu Agliardi ministrului Wlassies: *Episcopul trebuie să aibă încrederea și iubirea poporului seũ*. Ei bine: Domnul canonic nu are încrederea și iubirea poporului seũ!

Să ne desmintă, ciue pôte!

Administrarea domeniilor fondurilor gr. cat. din Blaș.

În „Tribuna“ din 3 Maiũ a. c. s'a publicat cu acest titlu următoreea coreșpondență:

„De multe ori s'a auđit și chiar în present se aude din partea preoților din afară, cât și dela publicul mirên, că ar fi bine, ca domeniile fondurilor gr. cat. din Blaș să se administreze în regie. De cãtră o parte nu s'ar stôrce moșiile de arindași străini nemiloși, care nu se cugetă pentru viitorul acelor moși, ci ca în timpul, cât îl vor ține în arindă, să scôtă venitul cel mai mare posibil, ca să și pôtă plăti arinda, și totodată ca să le rêmână și lor câștigul cel mai mare, ér după ce le espiră arinda, lasă moșia sêracită viitorului arindaș, saũ dacă voesce el a o mai lua, atunci promite mai puțină arindă, astfel că venitul acelor moși din an în an va scãde, în loc să creșcă.

„Êră pe de altă parte prin administrarea în regie s'ar deschide mijlôce saũ posturi pentru vre-o câteva familii românești de a se sustine și totodată a face și ceva avere, — căci vedem bine, că cea mai mare parte din arindași fac avere și se ridică.

„Cu bucurie constat, că vener. consistorii din Blaș deja a și încercat de vre-o câțiva ani, să administreze prin regie unele dintre moși.

„Acum se nasce întrebarea, că ôre acele

moși sunt administrate mai rațional? Și că ore acele moși aduc venit mai mult? Sau cel puțin dacă nu mai mult, macar atâta, cât aduc cele arîndate? La aceste întrebări cred, că ne-ar pute răspunde și totodată ne-ar pute da o deslușire exactă unele persoane, care se află în apropierea locurilor competente, ba chiar ar pute-o face mai bine și ar fi și mai consult, să o facă înșiși administratorii respectivi, arătând deosebirea, ce este între venitul și sistemul rațional de exploatare a moșiilor administrate în regie și cele arîndate, aceste în vre un organ de publicitate, ba chiar prin organul clerului, ca astfel și publicul să aibă o cât de mică cunoștință despre manipularea averii confesionale.

„Un poporean.“

Neluăm vocea a satisface încălta dorințelor, cari le-a exprimat corespondentul. Observăm înse înainte, că cele ce scriem în acestă, nu le publicăm din auctoritatea ore cui, ci ele vor să exprime numai vederile noastre.

Noi încă am avut deja prilej de a publica câte ceva referitor la administrarea domeniilor archidieceșane. Și din cele se am publicat noi, cetitorii au putut vedea, că și noi părtinim în teorie administrarea în regie a domeniilor, și anume întemeiându-ne părerea tot cam pe aceleși motive, cari le însamnă și corespondentul „Tribunei“.

Dar executarea încîmpină nisce greutăți mari, cari trebuie să se delature, mai înainte de a se pune teoria aceea în praxă la toate domeniile archidieceșane. Înainte de toate concedem, că archidieceșana noastră dispune deja de un număr frumos de domenii. În anii din urmă domeniile acestea s'au și augmentat în măsură foarte considerabilă. Anume a trecut în proprietatea archidieceșei dominiul dela S. Miclăuș testat de fericitul mitropolit Vancea. A mai rămas archidieceșei și dominiul din Petrisat testat de fericitul septemvir Lăday, înse pentru dreptul de proprietate al acestui dominiu decurge proces. S'a augmentat dominiul dela Sâncel al seminarului clerical, și seminarul Vancean de băeți încă și-a cumpărat o moșie frumoasă la Veza. La acestea noi observăm, că elocările raționale ale capitalelor în domenii le privim de foarte bune. Pote că altfel de elocări ar aduce venit mai mari, dar ele nici pe departe nu oferă capitalelor siguritatea aceea, carea le-o oferă elocarea lor în domenii. Eră fondurile administrate în Blaș, dela cari atrîna atâtea interese culturale, pretind, ca ele să fie asigurate cât se poate de bine.

Dar tot acelea interese pretind de altă parte și venite sigure. Mai ales susținerea școlilor din Blaș și salarizarea profesorilor și ale celorlalți funcționari din gremiul archidieceșei nu este tertat, să se espună pericolului, pe care li-l-ar aduce fluctuarea venitelor fundamentale. O experiență această archidieceșana cu multă îngrijare în susținerea gimnasiului din Blaș. Școala această se susține din venitele fondului basilican. O parte a acestor venite o aduc regalele de mori, a căror venit fluctuează foarte tare.

Nu ar fi deci nici de cum consult a introduce de odată la toate domeniile fondurilor archidieceșane administrarea în regie. Acestă ar fi o experimentare, care ar pute să aducă institutelor culturale din Blaș pericolul cel mai mare.

O altă greutate formeză lipsa de oameni, cari să aibă o calificare specială de așa, cât lor să li-se potă conrede administrarea domeniilor singuratic și inspecționarea tutu-

ror domeniilor administrate în regie. Astfel de puteri pot să se creeze numai încetul pe încetul.

Cu toate acestea s'au început esprimențările și încă foarte înțeleptesce cu domenii de acelea, cari nu stau în legătură strînsă cu instituturile din Blaș. Astfel de domenii sunt cele ale fundațiunii Șuluțane. Din ele două, cel dela Vidrașeu și cel dela Cenade, se administrează în regie. Numai cât aci ne luăm vocea de a face observarea, că dorința, ce a exprimat-o corespondentul „Tribunei“, este cam pripită. În 2—3 ani nu se poate ști, dacă administrarea în regie a domeniilor de sub întrebare este în privința venitelor mai avantajosă ori cel puțin așa de avantajosă ca esarendarea lor. Resultatul administrării în regie nu este adecă egal în toți anii, și așa abia după un ciclu de vre-o zece ani poate să se știe, care a fost resultatul mijloci, și prin urmare numai după acest ciclu poate să se știe și aceea, dacă este mai avantajosă administrarea în regie a domeniilor decât esarendarea lor.

Colecta pentru gimnasiul din Blaș.

Suma din anul 13. fl. 21085.61

Ioan Paul prof. la liceul național din Iași a colectat din Iași dela: (Continuare.)

I. Mardari prof.	4.—
Cosmița prof.	2.—
Sachelarescu prof.	2.—
Petru Missir profesor la universitate	20.—
Șt. P. Zarifopol	10.—
A. B. Brandia directorul Liceului	20.—
I. Rallet prof. la univ.	20.—
Dr. Antonescu medic	20.—
C. Mangal (indescifrab.)	16.—
V. Atanasiu prof.	5.—
G. I. Urziceanu prof.	5.—
G. C. Atanasiu prof.	5.—
G. Săvescu	2.—
Locotenent Mihail	2.—
I. Scobai prof.	5.—
C. Climescu profesor la universitate	20.—
A. Philippide profesor la universitate	5.—
Stroici (indescifrabil)	2.—
Archimandr. Dositheiu	5.—
Gr. Mălăeșescu	2.—
Un creștin român	5.—
M. S.	5.—
A. Z.	2.—
Niculae Nanu avocat	20.—
V. Dimitriu avocat	10.—
C. Grigoriu	5.—
A. D. Handoca	5.—
C. Georgescu	5.—
Al. Nanu prof.	5.—
Gh. Șortescu	5.—
Necolai Ioan	5.—
C. Prasa	5.—
P. Fintinariu prof.	20.—
Săndulescu	7.—
L. C. Theodorescu	6.—
G. —	2.—
P. Crivetz	5.—
I. Mitru prof.	10.—
S. Sever	5.—
Dr. Magdu	5.—
Gh. Aramă prof.	5.—
X. X	1.—
I. Georgescu stud. univ.	2.—

Elevii Seminarului Venețian:

Ioan Glideiu	1.—
Melchisedec Mirza	1.—
D. Dimitrescu	1.—
Mitru Constantin	1.—
Vasilie Pavelescu	1.—
Ioan P. Țincoacă	1.—

Cosma Petrovici	1.—
X. Y	—50.
N. Postulache	—50.
C. Chirița	1.—

(Va urma.)

Noutăți.

Din Archidieceșă: Ioan Bucur adm. parochial în Bord din tractul Ernotului, a fost dispus tot în aceeași calitate la parochia Sângeorgiu de Cămpie din tractul Pogăceiei, eră pentru parochia Bordului s'a destinat clericul absolut Ioan Scridon. — On. Ioan Șara adm. parochiei Șura-mare din tractul Sibinului s'a numit adm. parochial în Vulpăr din tractul Cichindélului.

Intronisarea noului Mitropolit. Apröpe toate foile noastre de dincoace și unele de dincolo au lătit șcirea, că intronisarea I. P. Sale Dr. Victor Mihályi ar fi în 19 Maiu. Nu șcim, de unde și-au primit numitele foi acea șcire. La locurile competente din Blaș nici până ađi nu se știe șcirea, în care va sosi în Blaș și șci va serba intronisarea noul nostru Mitropolit. Pe cum suntem noi informați, I. P. Sa încă cu 10 zile înainte de a pleca din Lugöș spre Blaș va avisa despre această pe Ven. Consistoriu mitropolitan, ca astfel să potă notifica clerului și poporului archidieceșan șcirea mult dorită a venirii Iubitului nostru archiepiscopului. După ce nici până ađi (11 Maiu) nu s'a notificat acea șci, cu dreptul putem afirma, că în P. S. D. Mitropolit va veni în Blaș mai târziu de 18 și respective 19 Maiu. Când va veni, nu șcim încă, dară cât ce vom șci, vom comunica și cetitorilor noștri.

Esamenul de calificățiune cu învățătorii poporali provisorii dela școlile populare elementare gr. cat. se va începe în Blaș la 5 Iuniu. Cei ce voese a se supune la acest esamen, au să și înainteze șplicile la Prea-veneratul Ordinariat mitropolitan cu 14 zile înainte de știnerea lui. Șplicile trebuie să fie instruite cu extras matricular de botez, atestat despre purtarea morală, testimoniu despre absolvirea cursului preparandial, eventual alte documente în conformitate cu § 133 art. de lege 38 din an. 1868 și atestat de praxă. Ce atinge modul de purcedere, formalitățile și taxa împreunată cu esamenul, acelea sunt precisate în regulamentul archidieceșan din 9 Octobrie Nr. 4143—1894 publicat în nr. 12, 14 și 15 ai foil „Unirea“ de pe anul acesta.

Promovări în armată. Cu ocașunea avansamentului din 1 Maiu în armata comună au fost înaintați următorii ofițeri români. La rangul de colonel vicecolonelul Alesanbru Lupu reg. inf. Nr. 64. Căpitanii de cl. II Ioan Boier și Petru Babescu au fost făcuți căpitani de cl. I. Locotenentii Iulian Brote, Nicolau Baila, Iosif Străin, Iosif Musteș, Anton Mazuran și Gervasiu Filip au fost făcuți căpitani de cl. II. Sublocotenentii Dimitrie Florean, Ioan Ghica, Ioan Barac și Aurel Păcurar au fost făcuți locotenenti. Aspiranții de ofițeri Ioan Medrea, Simeon Ștefanescu, Căndid Burzan, Teodor Horea, Tit Cernăușan, Pompeiu Bărsan și Victor Vălean au fost numiți sublocotenenți. Medicii de regiment cl. II Dr. Petru Podorescu, Dr. Georgiu Moga și Dr. Fogarasi au fost avansați medici de regiment clasa I.

Casuri de morțe. Nicolau Deac, preot deficient în Vulpăr a reposat în 2 Aprilie în anul al 62-lea al etății al 34-lea al preoției sale. — Ioan Cornea paroch gr. cat. în Vințul de jos din protopopiatul Albei-Iulie a reposat în 30 Aprilie în anul al 88-lea al etății și al 43-lea al preoției sale. — Teodor Pop Bărlă paroch în Mogoș-Bărlăscă a reposat la 3 a c. în anul al 49-lea al etății și al 22-lea al preoției sale. — Ioan Dunca teolog abs. a reposat la 23 Aprilie în Amătiu (dioc. Gherleț) în etate de 26 ani. — A reposat în 13 Aprilie Simeon Thoma paroch în Vișmort (dioc. Oradei) în anul etății 72 și al preoției 49. — Tot în 13 Aprilie a adormit în domnul Petru Roșu, fost paroch în Secaș (dioc. Lugöșului), în anul al 33-lea al etății și al 10-lea al preoției.

În veci amintirea lor!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Instituțiunile calvinesci în biserica românească din Ardélü.

G.

Modulü alegerii mitropolitului.

(Continuare.)

Alte formalități observate la alegere după s. unire. Dela alegerea lui Petru Paulü Aronü încöce diu datele și documentele istorice ce le avemü, se vede, că la alegeri au fostü totdeauna esmiși câte doi comisari regesci. Așa la alegerea din 1751 comisari regesci au fostü: Davidü Mariaffü și Petru Dobra, ¹⁾ la cea din 1782 contele Carolü Teleky de Szék și Wolfgang Kemény ²⁾ baron de Magyargyerö Monoștor, la cea din 1832 episcopul rom. cat. alü Transilvaniei Nicolaü Kovács și contele Ladislau Lázár, ³⁾ la cea din 1850 episcopulü Oradei mari Vasiliü Erdélyi și Carolü Gebbel, ⁴⁾ la cea din 1868 episcopulü Lugoșului Alesandru Dobra și Alesandru Bohățelü, ⁵⁾ ér la cea din 1893 episcopulü Oradei mari Mihailü Pävelü și baronul Samuilü Josika.

Convocarea la sinodulü electoralü înainte de fundarea capitulului se întâmplä prin vicariulü generalü, dela fundarea capitulului prin vicariulü capitulariü, érá dela reactivarea mitropoliei și ridicarea episcopatelorü sufragane de Gherla și Lugoșü, clerulü archidieceșanü se conchiamä prin vicariulü capitulariü archidieceșanü, érá celü din diecesele de Gherla și Lugoșü prin ordinariatele respective.

Unü lucru ne mai auditü póte în întrögä lumea este modulü, cum se întâmplä candidarea celorü trei persöne pentru scaunulü mitropolitanü. Fiindcă se candidézä trei persöne, ar trebui, ca fiecare votisantü să scrie pre ședulä trei persöne, și apoi la scrutiniü acele persöne să se considere de candidate, cari au întrunitü majoritatea absolutä a voturilorü. Sau ar trebui să se întâmple trei votisări. La votisarea întâiä să se voteze pentru persöna, care ar fi a se candida pentru locul întâiü, și aceea să se considere de candidată, carea a întrunitü majoritatea absolutä a voturilorü. La votisarea a dóua să se voteze pentru candidatulü alü doilea și la votisarea a treia pentru candidatulü alü treilea, și numai aceia să se considere de candidați în amëndouë locurile, cari vorü fi întrunitü majoritate absolutä.

Făcändu-se candidarea după una din modalitățile aceste dóue, s'ar puté în adevëru dice, că cei candidați suntü în adevëru doriți majorității clerului.

În locü de acésta votarea se întâmpla așa, că votisanti votézä numai odatä, și numai pentru o singurä persöna, și apoi dintre cei ce au căpätatü voturi, se considerä de candidați cei trei de întâiü, cari au căpätatü mai multe voturi, fără privire la aceea, că öre au majoritate absolutä sau nu.

Pre calea acésta s'a întâmplatü inconvenientulü acela, că la alegerile de până acum, încă numai episcopii Gregoriü Maiorü și Ioanü Lemeni au fostü candidați cu majoritate absolutä. De altä parte s'a întâmplatü de a intratü între candidați individü, care a primitü numai 8 voturi din preste 200 de voturi ale alegătorilorü. Și încă se póte întâmpla și aceea, ca cineva să între între candidați și numai cu unü votü.

Pre lângä aceea nu avemü nici o dispoziție legalä, că ce să se întâmple atunci, cândü pentru loculü alü treilea suntü doi candidați cu numărü egalü de voturi, ce atunci, cândü unü candidatü ar muri îndatä după alegere, să se facä anume alegere nouä sau să între candidatulü alü patrulea. Nu este determinatü prin nimicü, că din ce motive póte fi respinsü unü candidatü, și dacă e respinsü ce să se întâmple. De aci vine, de la alegerea din 1764 fiindü respinsü candidatulü alü doile, episcopulü Clainü, care renunțase deja la episcopie, și petrecea în Roma, fu denumitü candidatulü alü 4-lea Atanasiü Rednicü, care căpätase numai 9 voturi.

Töte aceste arată, că modulü alegerii mitropolitului nostru este câtü se póte mai primitivü și plinü de anomalii ne mai audite, așa, câtü mai lute sau mai târziu va trebui supusü întregü la o revisiune radicalä. Este mirare, că în timpulü trecutü nu s'a ocupatü nimeni cu scäderile și anomalile aceste, și chiarä nici sinodulü electoralü dela 1868, deși acesta avea puternice allure reformätore. Din câtü ne este nouë cunoscutü, föea „Unirea“ din Blas, cu privilegiulü alegerii din 1893 mai întâiü a atrasü atențiunea publicului asupra lorü.

¹⁾ »Acte sinodali de I. M. Moldovanü« t. I pag. 137.

²⁾ Totü acolo pag. 103.

³⁾ Anzelele Capitulului din Blasü, manuscriftü pag. 108.

⁴⁾ »Acte sinodale« de I. M. Moldovanü t. I pag. 86.

⁵⁾ Totü acolo pag. 23.

Mirare, că pre cândü în biserica unitä a rămasü până astăzi modulü primitivü, ca votisanti să voteze numai pentru o singurä persöna și numai odatä, deși se alegü trei candidați, pre atunci la gr. orientali din Ardélü nu a fostü așa. La neuniți celü dintäiü episcopü alesü a fostü Vasiliü Moga candidatü în numărulü ternariü în sinodulü electoralü ținutü în Turda la 19 Septembrie 1810, ér după elü Andreiü baronü de Șaguna candidatü în numărulü ternariü în sinodulü electoralü ținutü în Turda la 2 Decembrie 1874. La ei inse fiecare votisantü a votatü pentru 3 persöne deodată, și cei trei dintäiü, cari au căpätatü majoritate absolutä, furä considerati de candidați și adevërați doriți ai clerului. Votändü la alegerea lui Șaguna fiecare votisantü pentru trei persöne de odatä, au eșitü candidați din urnä: Protopopolü Ioanü Moga cu 33 voturi, protopopolü Moise Fulea cu 31 voturi, și vicariulü Șaguna cu 27 voturi, toți trei cu majoritate absolutä. ¹⁾

* * *

Influența episcopilorü sufragani de Orade, Lugoșü și Gherla la constituirea mitropolitului. Dela reactivarea mitropoliei de Alba-Iulia până astăzi au fostü numai dóue alegeri de mitropolitü. Precum vomü vedé mai târziu, după dreptulü orientälü episcopii comprovinciali au iriurinta cea mai însemnatä asupra alegerii mitropolitului.

Dispusëtiunea acésta a dreptului orientälü nu o a pututü ignora guvernulü. În consonanță cu ea ministeriulü cultelorü în scrisörea sa de dto 6 Iuniü n. 1868 îndreptatä în cauza sinodulü electoralü și a impleirii scaunului mitropolitanü căträ vicariulü capitulariü Constantinü Alutanü se exprimä în chipulü următorii:

„În fine de örece după ritulü și disciplina bisericii greco-catolice, și în înțelesulü canönelorü, episcopii comprovinciali, sau de sub aceeași mitropolie, încă au dreptü a incurge în alegerea mitropolitului lorü, influinței sufraganiilorü ținători de mitropolia Alba-Iulie, adecä a domnilorü episcopi gr. catolici dela Gherla, Lugoșü și Urbea mare în alegerea mitropolitului Archiepiscopü dela Blasü, prin aceea i-se va da valöre, că prin mine se va cere părerea, și fundamentala dechiarare — carea se va lua în considerațiune — a Domnilorü episcopi sufraganei, cu privire la cei trei individi eclesiastici, cari la alegerea făcutä prin clerü au căpätatü cele mai multe voturi.“ ²⁾

Totü în înțelesulü acesta s'a pronunțatü ministrulü de culte și cu ocasiunea alegerii din 1893.

Acesta este minimulü influinței episcopilorü sufragani la constituirea mitropolitului. Și acésta minimü inse nu este de desprețuitü, de örece totuși este bine, ca cu privire la denumirea unuia dintre cei trei candidați, mai póte avé influință și cineva dintre membrii provinciei nöstre mitropolitane. Și așa ceva la nici unü casü nu póte să fie în detrimentulü nostru.

Ce să veți inse? Pre timpulü sinodulü electoralü dela 1868, — care l'am puté numi tare domolü perioda veleitățilorü, — la unii și concesiuena acésta neînsemnatä făcutä Pravilei de căträ guvernü, li-se părea, că e o știrbire a autonomiei nöstre. Cäl étä ce cetimü în punctü 3 alü sinodului tractului Clușü, în care furä aleși deputați pentru sinodulü electoralü amintitü:

„On. Gregoriü Chiffa capelaulü Clușului face următorea propunere:“

3. *Ca să cërä înaltulü Ministeriü părerea episcopilorü sufragani cu privire la cei 3 candidați de arhiepiscopü e în contra usului din vechime observatü în archidieceșana nösträ. . . .“*

„Acéstä propunere sinodulü o prinesce de a sa în unanimitate, și se trece în conclusü.“

Ni-ar fi făcutä și propunëtorii și sinodulü mare plăcere, datä ni-ar fi spusü răzimați pre documinte, care a fostü „usulü din vechime observatü în archidieceșana nösträ“ cu privire la constituirea arhiepiscopului? În perioda calvinä se constituiea mitropolitulü românescü după „usulü“ nu „din vechimea“, ci după usulü nou de noutiü alü calvinilorü, cum vomü vedé. Dela s. unire încöce episcopi sufragani nu amü mai avutü până la 1855, și așa episcopii sufragani nu au fostü întrebați cu privire la cele trei persöne candidate pentru scaunul mitropolitanü, fiindü că nu esistañ episcopi sufragani. Înainte de era ualvinä de bună samä nici propunätorii, nici sinodulü n'a sciutü din documinte istorice, ce usü a fostü cu privire la constituirea mitropolitului.

¹⁾ »Archiepiscopulü și mitropolitulü Șaguna« de Nicolaü Popea, Sibit 1879 pag. 29 și 36.

²⁾ »Scripta ministerialä cuprinsä în circulariulü convocatoriü alü vicariului capitulariü se aflä în »Acte sinodali« de I. M. Moldovanü t. I pag. 2 și uu.

Și așa provocarea la „*usulă din vechime*“ și cererea, ca episcopii sufragani să nu fie nici barēmă întrebați de guvernă cu ocaziunea constituirii mitropolitului este numai un polilogism, care durere, îl observă pricepătoriul așa desu în actele sinodului electorală dela 1868. Țiua țienerei sinodului electorlă de comună o determina guvernulă cu aprobarea Maieștății Sale, érá loculă alegerii dela 1751, cându fu candidată episcopulă Petru Paulă Aronă, a fostă totu totdeauna Blașulă.

* * *
Luat'ău laicilă parte după s. unire la alegerea episcopului său mitropolitului? Cumcă înainte de s. unire laicilă n'ău luată parte la alegerea mitropolitului, amă vėđută deja. Dreptul electorală dinainte de s. unire cu privire la persoanele îndreptățite a lua parte la alegere a trecută în perioada de după s. unire fără nici o schimbare esențială.

Se vede acésta din următoarele:

1. Documentulă istoricū mai vechiū dela s. unire încóce cu privire la alegerea mitropolitului este în condițiunile unirii puse în sinodulă dela 1698. Precum amă vėđută, sinodulă acesta între altele a pusă și condițiunea, „*că tocmai de s'ar întim plămörte (mitropolitului Atanasiū) să stea în voea săborulă, pre cine ar avé să alégă să fie Vlădică.*“¹⁾

A poftitū deci sinodulă, ca și după s. unire totu săborulă mare să alégă pre mitropolitulă. Săborulă mare înse consta eschisivă numai din preoțime.

2. Condițiunea acésta o a și primită împėratulă, cum se vede din dechiarățiunea Primatelăi Kollonics la conferința din Viena, „*liberum dari clero valachico, quoties sedem suam episcopalem vacare contigerit, tres arbitrio suo delectos pontificis candidatos offerendi in scriptis.*“²⁾ Aici apriatū e vorba numai de dreptul clerului de a candida trei persoane pentru scaunulă mitropolită. De ceva dreptū ală laiciloră nu este nici cea mai mică amintire.

3. După mörtea episcopului Pataki, clerulă a voitū să alégă pre unū İesuitū de episcopū. A abstatū înse dela planulă acesta, împă ce i-s'a spusū, că İesuitiloră nu le este permisū a primi dignitătē bisericescē. Enaréză lucrulă acesta Davidū Maxay, cândū Țice „*intellectis rationibus, quae homines societatis Iesu ab admittendis dignitatibus ecclesiasticis arcent, supersedit quidem clerus unicus, at non sine gemitu et querelis ab ejusmodi personarum cancellatione.* . . .“³⁾ Aici asemene se spune apriatū, cumcă numai clerulă avea dreptū la alegerea mitropolitului, fiindcă de laicilă nu se amintese nici cu unū cuvintū.

4. Cu ocaziunea alegerii din 1764 în epistola monachiloră din Blașū cătră doi frați ai lorū, cari petreceau în Viena se Țice, că Maieștatea Sa a concesū, că „*V. Clerus solemnitate et ritu lectenus observato, seposito partium studio, liberisque suffragiis ad accephalum hunc eppatum tria apta, idonea, ac tanto muneri paria subiecta candidet.*“⁴⁾ Și aici singură de dreptulă electorală ală clerului este vorba și nici cu unū cuvintū de dreptulă laiciloră.

5. Cu ocaziunea alegerii din 1764 în epistola tesarariului cătră vicariulă generală despre concederea alegerii din partea corțilă împėrătescē impede se spune, că clerulă și nu laicilă vorū să candideze trei persoane pentru scaunulă mitropolită „*a cen. Clero Unito tria subiecta pro eppo candidentur et benignissimae denominationis sine eidem Suae Mti Smae quantocyus. repraesententur.*“⁵⁾

¹⁾ Mai susū 290.

²⁾ Mai susū 290.

³⁾ Nilles »Symbolae« t. II pag. 499 și uu.

⁴⁾ »Acte sinodali« de I. M. Moldovanū t. I pag. 137.

⁵⁾ Totū acolo pag. 136.

6. Cu ocaziunea alegerii din anul 1782 în decretulă, prin care se denumescū comissariilă regescē la actulă alegerii, asemenea se amintescū numai deputații clerului ca îndreptățitilă la candidarea celorlă trei indiviđi. Se Țice în decretulă acesta: „*Sma Sua Majestas . . . praecipere dignata est, ut deputati ex clero unito . . . convocentur.*“¹⁾

Totu acésta se Țice și în chărtia guvernului cătră vicariulă generală în cauza alegerii acesteia, în carea chiarū la începutū se Țice: „*Sma Sua Majestas clementer praecipere dignata est, ut deputati ex clero unito pro candidature trium individuorum convocentur, eorumque suffragia. . . recipiantur.*“²⁾

Totu asemenea în conferința prealabilă ținută în 11 Augustū înainte de Țiua alegerii numai despre deputații clerului se face amintire, érá de ai poporuluiă nici cu unū cuvintū.³⁾

În urmă dela sinodulă acesta avemū chiarū și catalogulă votisanțiloră, între cari înse nu este nici unū singurū deputatū ală laiciloră.⁴⁾

7. Nici la sinodulă electorală dela 1832 nu a luatū parte decâtū singurū numai clerulă.⁵⁾

Dorința, ca la sinodulă electorală să iea parte și laicilă s'a ivitū mai întâiū în adunarea națională din 15 Maiū 1848. În punctū 2 ală sesiunii a două a adunării acesteia s'a decisū „*că să se alégă episcopi romănesci în sinodū prin deputați bisericesci și mirenesci.*“⁶⁾

Curėndū după adunarea dela 15 Maiū 1848 în sinodulă electorală dela 1850 s'a ivitū de nouă dorința, ca să participe și laicilă la alegerea episcopului. În conferința prealabilă ținută cu ocaziunea alegerii acesteia s'a decisū următoarele:

„*Adunarea pășindū la actulă constituiriilă sale, a aflatū, că nu se pöte constitui după Pravilă (?) și datina cea veche a bisericii resăritene, și după protocolulă adunării generale a națiunii romăne din Transilvania ținută la Blașū în 15 Maiū 1848, în carea s'a determinatū „ca să se alégă episcopi romănesci în sinodū prin deputați bisericesci și mirenesci,“ de care conclusū totū poporulă romănu unitū din Trannia cu celū măi ferbinte zelū se ține.*“⁷⁾

În urma premiseloră acestora conferința a rugatū pre comissariilă împėrătescē, „*ca pentru mântuința consciinței sale și pentru mulcomirea poporului diecesanū să binevoescă „pentru acum“ a imputeri pre inteligențilă mireniilă unitilă, cari se află de față aici în Blașū, spre a votisa în numele poporului, care rugare dacă nu ar fi implinită, să se trecă la protocolă.*“

Comissariilă împėrătescē la rugarea acésta aū răspunsū, că nefiindū în puterea ei nu o pöte implini.⁸⁾

Învoindu-se și comissariilă, rugarea fu numai luată la protocolă.
 (Va urma.)

¹⁾ Totū acolo pag. 123.

²⁾ Totū acolo pag. 113.

³⁾ Totū acolo pag. 108.

⁴⁾ Totū acolo pag. 129 și uu.

⁵⁾ Analele capitulului mitropolită din Blașū manuscriptū pag. 108 și uu.

⁶⁾ Insuflețirea pentru libertate în adunarea acésta a fostă așa mare, încatū adunarea n'a mai deosebitū libertatea și independința bisericii ca atare față cu statulă și alte biserici, de afacerile interne ale bisericii. Modulă alegerii episcopiloră este o afacere internă a bisericii, în care libertatea bisericii este de a se apăra de ori ce ingerință străină. Acésta o a pututū edice și adunarea națională din 1848. Odată asecurată libertatea bisericii în alegerea episcopiloră de ingerință străină, se ține de una fiecare biserică a-și determina mai de-apröpe modulă alegerii, și nu pöte căde nici decum în competența unei adunări naționale, în care suntū două biserici.

⁷⁾ »Acte sinodali« de I. M. Moldovanū t. I pag. 79.

⁸⁾ Totū acolo pag. 80.

Bianca.

Dramă în două acte.

Pentru fete

de

Domnișóra M. de Metz.

(Continuare.)

Angiolina (luându-o în brațe). Mătușe, maa mea mătușe, liniștesce-te, întörce-te în daea dtale.

Paola. Da, tu ai dreptate, vino cu mine, îți voi spune. . . . Michaela ne va juage. . . . Vino . . . vino iute, nu voi, mă vađă. . . .

Angiolina (surprinsă). Pentru ce să nu te vađă?

Paola (mănișă). Vino dar! . . . (Ambele ies).

Scena XII.

(Michaela, apoi Angiolina).

Michaela. Așa! . . . Étă că s'a făcut. Am condus dómnele în odaea lor. Ținera domnișóra nu părea prea mulțămită. Cu tóte acestea cred, că e mai bine așa, decât să petrecă nóptea sub ceriul lběr. (Privind afară.) Și mai ales în nóptea asta, când

ceriul e lărmuitoriū și așa de întunec. (Angiolina reîntră și închide ușa cu băgare de samă.)

Angiolina. Mătușă e mai liniștită, dar liniștea ei încă mă îngrozesece. Am voit, să o întreb, ea mi-a impus tăcere și a voit, să rămănuă singură. Pe când ieșiam, am auđit-o murmurănd: „Voiū tăcé, am jurat!“

Michaela (revenind pe scenă). Unde erai tu?

Angiolina. Tocmai am condus pe mătușă în odaea ei.

Michaela. Mă duc, să-îi dăc nopte bună.
Angiolina (oprindu-o). Nu, nu te duce
la ea, a oprit, să între cineva la ea.

Michaela. Ei, pentru ce?

Angiolina. Nu știu. . . . Dar mă simt
neliniștită, ca și cum aș presimți, că se
apropie un eveniment funest.

Michaela (dând din umeri). Ce idee!
Până atunci tot vom ave noi câștig, căci
dădăna, care e aici, este principesa Firamonte,
și se dăce, că ea este foarte generoasă.

Angiolina. Cum așa?

Michaela. O, e o istorie întrégă. . . .
Tu cunosc bine acea zidire întunecată, totă
cu zimț, ce se vede, când te întorci pe la
puntea diavolului?

Angiolina. De unde pot să o cunosc,
când eă nici odată n'am umblat pe acolo?

Michaela. Ai dreptate, și chiar aflu,
că tu ești prea bună. E lung timp, de când
am vădut totă împrejurimea zidirii, fără ca
cineva să scie despre asta. O, tu nu ești
curioasă! . . .

Angiolina (serioasă). M'am jurat! . . .
Dar continuă.

Michaela. Ei bine, este castelul de
Firamonte; de mulți ani era nelocuit. . . . Eă
din parte-mi n'aș voi, să locuesc în el. Șan-
țurile cele mari pline de o urtă apă negrie,
zidurile înalte, ferestrele cu zăbrele: tôte te
însălmintă. (Vorbind mai încet.) Se pare, că
acolo s'aă petrecut lucruri îngrozitoare, în
urma căroră stăpânii castelului aă plecat.

Angiolina. De unde o știi asta?

Michaela. Mai pe urmă, când am fost
în sat, se vorbea despre asta. Ômenii aă vădut
sosind lucrători, ca să lucre la castel. Atunci
se dăcea: „Ce fericire, dacă buna noastră
dădăna s'ar întorce! Țara ar fi mai fericită.“
Și bătrâna Giulia a răspuns: „Trebue dar,
că-și va ũ aflat prunca.“

Angiolina. Cum prunca?

Michaela. Mai mult de atâtă nu știu.

Angiolina. Trebue că a aflat-o, și tî-
năra domniță, carea este cu ea, va fi fiica ei.

Michaela. Dar nu, căci ea o numesce
mătușe. La totă întâmplarea ea nu este plă-
cută. Ce aer arrogant! Barbara nu-mi face
impresia, că ar iubi-o mult, nici că ar fi iu-
bită din partea ei. Pe când cinaă, Barbara
punându-se în dosul stăpânei sale, ca să o
servescă, acesta l-a dăis, să ședă la masă. Să
fi vădut, ce față a făcut domnișora! Să fi
auđit, cu ce ton a dăis: „Cine ne va servi?“

Scena XIII.

(Acelea-și. Barbara.)

Barbara. N'a lăsat aci signora Bea-
trice o mică cutie de toaletă?

Michaela (presentând cutia, carea Bea-
trice o pusese pe masă). Acestă e, dna mea?

Barbara. Tocmai. . . . ci dar unde este
mama vóstră? N'am vădut-o încă.

Angiolina (cu grabă). Odihnesce, e cam
bolnavă, și chiar mă duc, să ved, n'are cumva
lipsă de mine? Îmi dai voe? (Iese).

Scena XVI.

Barbara (cătră Angiolina, carea iese).
Du-te, du-te, fiica mea. (Întorcându-se și în-
dreptându-se cătră Michaela.) De mult timp
locuți aici?

Michaela. Acuși vor fi cinci ani.

Barbara. Atunci nu vă cunosc familia.
Cum se chēmă părinții vostri?

Michaela. Nu i-am cunoscut de loc,
eram în lăgău, când aă murit.

Barbara. A! . . . Dta ești aici

Michaela. La mătușă Paola, carea ne-a
primit, pe Angiolina și pe mine. (La o parte.)
E curioasă, buna dădăna.

Barbara. Ce face mătușă dta?

Michaela (fără răbdare). Nimic, e órbă!
(La o parte.) Mă plictisesc cu întrebările sale.

Barbara. Órbă? Sermană femeie! De
mult e órbă? Diu vre-o întâmplare?

Michaela (tot cu nerăbdare). E mai
bine de un an. Era o furtună îngrozitoare
ca cea de ađi. Unchiul Pietro nu se întorsese
acasă. Mătușă îngrijată ieși pe terasă, ca
să aprindă lampa dinaintea statuei sîntei
Fecióre. Un fulger îi luă vederea.

Barbara. O Dumneđeule? Dar cine
este unchiul acela Pietro, de care ai amintit?

Michaela. Este fiul mătușii mele, dar
fiindcă este mult mai bătrân decât noi, îi
dăcem unchiu.

Barbara. Nu l-am vădut. Este el aici?

Michaela. Acum nu e acasă. Călăto-
resce, e colportor.

Barbara (la o parte). Hm! colportor,
așă aprópe de frontieră contrabandist
trebue să fie, a bună samă. (Tare.) Angio-
lina nu-ți e soră?

Michaela (la o parte). Uite! Asta n'o
să mai încete cu întrebările sale. (Tare.) Nu,
îmi este verișoră.

Barbara. E încântătoare!

Michaela. A fost crescută în mănăstire!
Părinții ei odinioară erau avuți, înse aă perit

într'un naufragiu, și totă averea lor a fost
înghițită de mare împreună cu ei. Atund
mătușă neputând, să plătescă pentru ea, s
scos-o din mănăstire și a adus-o la sine.

Barbara (la o parte, în vreme ce Mi-
chaela se ridică). Îmi încep cercetările. Dar
aici nu e nimic de aflat. Acești ómeni nu
sunt de mult aici în țară. Cu tôte acestea,
ei, să mai cercăm. (Tare.) Ce faceți în
această casă izolată?

Michaela. A! bine dăci, izolată! Un-
chiul ađând această casă a cumpărat-o și ne-a
făcut, să venim aici dăcând, că această parte
a muntelui fiind lipsită de cărcime, ne-am
puté ușor câștiga cele de lipsă pentru viață.
Dar nu veđi suflet de om pe aici afară de
colportori, și nici aceia nu ne plătesc bine.

(Va urma.)

Bibliografie.

La tipografia seminarială se ađă de
vîndare:

Octoihul osi mic ediț. III. Blaș 1892.
Prețul nelegat 80 cr. v. a., legat cu călcăit
de pânză cu 95 cr. v. a. Legat dimpreună
cu Pentecostariul costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Triod, crudo fl. 6.50, legat în piele
tare și cu copcii fl. 10.

Orologer, crudo fl. 2.80, legat în piele
fl. 3.80.

Apostoler, folio, crudo fl. 4.40, legat în
piele și cu margini aurite fl. 6.40.

Introducere în s. Scriptură de Dr. Vic-
tor Szmigelski. Partea I. 40 cr., partea a
II-a 60 cr., partea a III-a 80 cr., la olaltă
1 fl. 50 cr.

Editor și redactor răspunđător:

Dr. Victor Szmigelski.

Nr. 84—1895.

(15) 3—3

Edict.

Irina Labo gr. catolică din Cațelul un-
guresc — diecesa Gherlei — părăsindu-ă
acum de doi ani pe soțul legiuit Teodor
Vialcu gr. cat. din Buciumi, și necunoscân-
du-i-se ubicațiunea, prin acestea este provo-
cată, ca în termin de un an și o đă să se
prezenteze înaintea subsemnatului for mat-
rimonial de l-a instanță, căci la cas contrar,
causa divorțială urzită în contră-i de cătri
susnumitul soț, se va institui, pertracta și
decide și în absență-i.

Dela forul matrimonial gr. cat. de l-
inst. a tractului protopopesc a Almașului.

În Morlaca la 24 Aprilie 1895.

Ioan Pop,
preș. forului matrim. de l inst.

Cu deosebătită stimă cuteză a încunoscăna pre Veneratulă Cleră greco-catolică, că precum și până
acum iaă asupra-mi gătirea de

iconostase, amvóne, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericeloră, în ce privesce lucrul de măsari și de sculptoră, de colorare
respective de marmorisare și de provedere cu icone sante, dimpreună cu aședarea aceloră obiecte în fața locului, precum și
renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servesouă cu plăcere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice aă câștigatū recunoscere deose-
bită, și tôte mă îndreptătescū la sperarea, că Veneratulă Cleră mă va împărtăși ocașionalminte
de prețuită-i încredere. Silința mea se va îndrepta tot-deuna într'acolo, ca și de aci înainte
să meritū renumele celū bunu, care mi-l'am câștigatū până acum.

Prin tarifulū de zone dispărândă depărtările, prin această capacitatea de concurență mi-s'a măritū.

Rugându-mé pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ianuariū 1892

cu deosebătită stimă

Carolū Müller,

auritoră și fabric. de recuis. bisericesci.